

Говор чланице Сталне делегације Парламентарне скупштине БиХ у Парламентарној скупштини Савјета Европе Азре Хаџиахметовић на редовном засједању ПС Савјета Европе у оквиру теме "Посљедице глобалне финансијске кризе"

Стразбур, 29. јануар 2009.

"Дозволите ми да на почетку поздравим данашњу расправу на ову веома важну тему. О каквом разумијевању важности је ријеч говори и хитно припремљен извјештај чији је извјестилац госп. Kimmo Sasi. Овим малим извјештајем за овако велике проблеме, успио је обухватити сва подручја релевантна за нашу дискусију. У том смислу, и похвале извјестиоци за добру подлогу данашњој расправи.

Оно на шта овај извјештај добро упозорава јесте *spill over* ефекат са финансијске на политичку и сферу људских права и потребу инкорпорирања економске и социјалне димензије у сет рјешења која се поводом нове ситуације подузимају на националном и међународном плану. Да више пажње и улоге социјалног сектора мора кореспондирати мањем расту говори у прилог овој неопходној кохезији. Она апострофира посебну улогу фискалног сектора дизајнираног не само за стимулисање потрошње већ и реструктурирања потрошње и потицаја нових активности које би ублажиле бројне проблеме настале стањем у финансијском сектору.

New deal програми на националном и међународном плану и враћање Кеупесу у потпуности реформира концепт на коме почива данашња економија. Дозволите да не улазећи у оцјену појединих одређења, скренем пажњу на неколико питања :

1. Гдје је граница до које владе могу санирати посљедице финансијске кризе задужујући будуће генерације ?
2. Како се данас у интернационализираној и глобализираној економији рјешења могу адресирати на националне економије ?
3. Који инструменти регулације стоје владама на располагању за проблеме узроковане спилл овером ?

4. Ако је криза добро показала да финансијски токови управљају реалном економијом, ко ће и како управљати будућим финансијским токовима ?
5. Како нас искуство учи да кризе јачају економске национализме, како обезбиједити неопходну координацију, кооперацију, заједнички ангажман на рјешавању овог глобалног проблема ?
6. Може ли захтјев да филозофија слободног тржишта и дерегулација буду замијењени, довести до нових форми протекционизма ?
7. Може ли то довести у питање филозофију на којој почива свјетски трговински систем и како окончати Доха трговинске преговоре ?
8. Како се све ово може одразити на интеграције, посебно ЕУ ?
9. Може ли ово довести у питање процес даљег проширења и његову динамику ?
10. Како се ово може одразити на европске земље изван ЕУ ?

Ово посљедње питање цијеним посебно важним из угла неколико чињеница посебно важних за земље Југоисточне Европе. Видјели смо активности САД-а, Јапана, ЕУ, Европске централне банке. Које и какве мјере се односе на земље ЈИЕ? Јесу ли препуштене само ограниченим могућностима ММФ-а и Свјетске банке? Имају ли довољно сопствених капацитета да се носе са посљедицама кризе као што је то случај са другим европским земљама. Нису ли ограничене строгим правилима транзицијског пакета и ограниченим властитим могућностима? Нису ли посебно овисне о стању у ЕУ? Неће ли плаћати цијену успјешне реформе банкарског сектора и редуцираних операција страних банака које су кључне за њихову економску активност? Могу ли бити препуштене саме себи у недостатку алтернативе? Или, могу ли се ослонити само на позиве на солидарност ?

Дозволите, на крају, да скренем пажњу на комплексност ове проблематике и бројне ризике које носи ово вријеме « гашења пожара ». У том смислу желим нагласити да нека од питања и дилема која сам поменула захтијевају хитан одговор и ове Парламентарне скупштине.” (крај)